

ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

The administrator's leadership affecting the internal quality assurance,
a case study of Ratchathani University

กนกกาญจน์ ศรีสุรินทร์¹ ณัฐพงศ์ สอนอาจ² กนิษฐา คุ้มมี³

¹ภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

²ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

³บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

261 ถ.เสด็จเมือง ต.แจะระแม อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-319900 โทรสาร : 045-319911 Email: kanokkam_sr@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาวะผู้นำของผู้บริหาร การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษา และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ ผู้บริหารในแต่ละคณะวิชา ผู้อำนวยการสำนัก และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามแนวคิดของอับรามสัน (Abramson) กับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ทั้งในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมผู้นำด้านผู้กระตุ้นและผู้ให้คำปรึกษาส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในในภาพรวม

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

Abstract

The purposes of this research were to determine the administrator's leadership of Ratchathani University, the internal quality assurance in Higher Education and the administrator's leadership affecting the internal quality assurance in Higher Education of Ratchathani University. The sample consisted of 65 lecturers in Ratchathani University. The respondents composed of directors, assistant directors of academic affairs or heads of faculties and lecturers. The instrument employed to collect data was a questionnaire based on the concept of Abramson and a document of internal quality assurance in

Higher Education. The statistic used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and multiple regression. The results showed that the administrator's leadership was at a high level in overall and each aspect, the internal quality assurance was at a high level in overall and each aspect, and the leader behavior as a catalyst and the leader's role as counselor affected the internal quality assurance in overall.

Keywords: Leadership, internal quality assurance in Higher Education

1. บทนำ

ภาวะผู้นำเป็นศิลปะที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เนื่องจากผู้นำจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดปัญหา ตัดสินใจ วางแผน และรับผิดชอบต่อความอยู่รอดหรือการพัฒนาของกลุ่ม หากมองแต่ผิวเผิน เราจะเห็นว่าการเป็นผู้นำเป็นเรื่องไม่ยากลำบาก แต่การเป็นผู้นำที่ดีเป็นสิ่งที่ทำให้สมบูรณ์ยาก ปัจจุบันองค์กรต่างๆ มักประสบปัญหาการขาดแคลนผู้นำในอุดมคติที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และเป็นประชาธิปไตย การเสริมสร้างภาวะผู้นำเป็นทักษะที่บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้จากการฝึกฝนความสามารถในการใช้อำนาจและชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม หรือการใช้ศิลปะในการใช้อิทธิพลให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของกลุ่ม โดยผู้นำและภาวะผู้นำจะต้องไปด้วยกัน ผู้นำจะต้องแสดงภาวะผู้นำและบุคคลที่แสดงภาวะผู้นำก็จะเป็นผู้นำของกลุ่ม

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา คือ กระบวนการบริหารจัดการที่มีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องทำอยู่แล้ว การประกันคุณภาพจึงไม่ใช่เรื่องใหม่ หรือเป็นเรื่องแปลกแยกไปจากงาน

ปกติ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน โดยกำหนด รายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย “ระบบการประกันคุณภาพภายใน” และ “ระบบการประกันคุณภาพภายนอก” เพื่อใช้เป็นกลไกในการคุ้มครองรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา

การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษากำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชธานี ได้เริ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2547 และผลการประเมินภายในระดับสถาบันอยู่ในระดับดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพให้ต่อเนื่องและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อทราบภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชธานี
- 2.2 เพื่อทราบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชธานี
- 2.3 เพื่อทราบภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. สมมติฐานของการวิจัย

- 3.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชธานีอยู่ในระดับมาก
- 3.2 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี อยู่ในระดับมาก
- 3.3 ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

4.1 ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน อายุงาน อายุการดำรงตำแหน่ง

4.2 ตัวแปรอิสระ เป็นตัวแปรเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหาร

4.3 ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

5. วิธีการดำเนินงาน

5.1 ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้บริหารในแต่ละคณะวิชา ผู้อำนวยการสำนัก และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 110 คน

5.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารในแต่ละคณะวิชา ผู้อำนวยการสำนัก และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 65 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

อุปกรณ์และวิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ตามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเกี่ยวกับภาวะผู้นำ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิดให้เขียนปัญหาและข้อเสนอแนะ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (f) และค่าร้อยละ (%)

6.2 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารและการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	ระดับมากที่สุด
4	ระดับมาก
3	ระดับปานกลาง
2	ระดับน้อย
1	ระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ช่วงคะแนน	การแปลความหมาย
4.51-5.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง ระดับมาก
2.51-3.50	หมายถึง ระดับปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง ระดับน้อย
1.00-1.50	หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

6.3 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis)

7. ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน อายุงาน อายุการดำรงตำแหน่ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งในปัจจุบัน อายุงาน อายุการดำรงตำแหน่ง

ตัวแปร	ระดับตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	17	26.15
	หญิง	48	73.85
รวม		65	100.00
อายุ	ไม่เกิน 25 ปี	-	-
	25 – 35 ปี	7	10.77
	36 – 45 ปี	28	43.08
	มากกว่า 45 ปี	30	46.15
รวม		65	100.00
วุฒិการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
	ปริญญาตรี	-	-
	ปริญญาโท	54	83.08
	ปริญญาเอก	11	16.92
รวม		65	100.00
ตำแหน่งในปัจจุบัน	ผู้บริหาร	14	21.54
	อาจารย์ผู้สอน	51	78.46
รวม		65	100.00
อายุงาน	ต่ำกว่า 5 ปี	23	35.38
	5-10 ปี	19	29.23
	11-15 ปี	15	23.08
	มากกว่า 15 ปี	8	12.31
รวม		65	100.00
อายุการดำรงตำแหน่ง	ต่ำกว่า 4 ปี	22	33.85
	4-8 ปี	17	26.15
	9-12 ปี	16	24.62
	มากกว่า 12 ปี	10	15.38
รวม		65	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 73.85 เป็นเพศชาย 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.15 เป็นผู้ที่

มีอายุมากกว่า 45 ปี มากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคืออายุ 36 – 45 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 43.08 และอายุ 25 – 35 ปีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.77 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 83.08 และระดับปริญญาเอก จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 16.92 ตำแหน่งปัจจุบันเป็นอาจารย์ผู้สอน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 78.46 และตำแหน่งผู้บริหารจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.54 อายุงานต่ำกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 35.38 รองลงมา 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 อายุ 11-15 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 และอายุงานมากกว่า 15 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 อายุการดำรงตำแหน่ง อายุต่ำกว่า 4 ปี มากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 33.85 รองลงมาอายุ 4-8 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 26.15 อายุ 9-12 ปี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 24.62 และอายุมากกว่า 12 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 15.38

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มหาวิทยาลัยราชธานี โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม และรายด้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร

ภาวะผู้นำ	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. ภาวะผู้นำร่วมกัน (X_1)	4.13	0.57	มาก
1.1 ความร่วมมือ ($X_{1,1}$)	4.17	0.49	มาก
1.2 การทำงานเป็นทีม ($X_{1,2}$)	4.18	0.61	มาก
1.3 การมีภาวะผู้นำร่วมกัน ($X_{1,3}$)	4.03	0.58	มาก
2. พฤติกรรมของผู้นำ (X_2)	4.06	0.65	มาก
2.1 ผู้สื่อสาร ($X_{2,1}$)	4.05	0.45	มาก
2.2 ผู้ร่วมงาน ($X_{2,2}$)	4.07	0.89	มาก
2.3 ผู้สอน ($X_{2,3}$)	4.04	0.63	มาก
2.4 ผู้กระตุ้น ($X_{2,4}$)	4.06	0.54	มาก
3. บทบาทของผู้นำ (X_3)	4.05	0.49	มาก
3.1 ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ($X_{3,1}$)	4.02	0.57	มาก
3.2 ผู้ประกอบการ ($X_{3,2}$)	4.06	0.39	มาก
3.2 ผู้ให้คำปรึกษา ($X_{3,3}$)	4.09	0.39	มาก
รวม	4.08	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำร่วมกัน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.57) พฤติกรรมของผู้นำ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.65) และ บทบาทของผู้นำ ($\bar{X} = 4.05$, S.D. =

0.49) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่าตัวประกอบย่อยทุกด้านอยู่ในระดับมากทุกตัวประกอบ

ด้านภาวะผู้นำ จำแนกตามตัวประกอบย่อย พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกตัวประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.61$) ความร่วมมือ ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.49$) การมีภาวะผู้นำร่วมกัน ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.58$)

ด้านพฤติกรรมของผู้นำ จำแนกตามตัวประกอบย่อย พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกตัวประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 4.07, S.D. = 0.89$) ผู้กระตุ้น ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.54$) ผู้สื่อสาร ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.45$) และ ผู้สอน ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.63$)

ด้านบทบาทของผู้นำ จำแนกตามตัวประกอบย่อย พบว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกตัวประกอบ โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ผู้ให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 4.09, S.D. = 0.39$) ผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.39$) และ ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.57$)

ตอนที่ 3 การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม และรายด้าน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน

การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ (Y_1)	4.08	0.59	มาก
2. การจัดแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Y_2)	3.99	0.54	มาก
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Y_3)	4.06	0.49	มาก
4. การประเมินคุณภาพการศึกษา (Y_4)	4.05	0.59	มาก
5. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (Y_5)	4.00	0.51	มาก
6. การผลจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Y_6)	3.98	0.61	มาก
รวม	4.03	0.56	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03, S.D. = 0.56$) เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหา

น้อยดังนี้ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 0.59$) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.49$) การประเมินคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.59$) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 0.51$) การจัดแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.99, S.D. = 0.54$) และการผลจระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.98, S.D. = 0.61$)

ตอนที่ 4 ภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำของผู้บริหารใช้การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product correlation) พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำของผู้บริหารแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อแยกพิจารณาภาวะผู้นำของผู้บริหารตามตัวประกอบย่อย พบว่าภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ต่อกันในระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นกัน

การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) โดยพิจารณาภาพรวม ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวม

แหล่งของความแปรปรวน	df	Sum of Squares	Mean Square	F	Sig.
1. ผู้กระตุ้น					
Regression	1	1.572	1.572	52.829	.000
Residual	63	1.875	.030		
Total	64	3.447			
2. ผู้ให้คำปรึกษา					
Regression	1	1.753	1.753	65.186	.000
Residual	63	1.694	.027		
Total	64	3.447			

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (multiple R) 0.841
 ประสิทธิภาพในการทำนาย (R square) 0.708
 สัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแล้ว (adjusted R squares) 0.698
 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (standard error) 0.1750

ตารางที่ 5 ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std. Error			
ค่าคงที่	1.544	.205		7.534	.000
1. ผู้กระตุ้น	.303	.047	.479	6.497	.000

ตัวแปร พยากรณ์	Unstandardized Coefficients		Standardize Coefficients	t	Sig.
	β	Std. Error			
2. ผู้ให้ คำปรึกษา	.308	.042	.539	7.303	.000

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการคือ ผู้กระตุ้น (X_{24}) และ ผู้ให้คำปรึกษา (X_{33}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวม (Y_{tot}) เท่ากับ 0.708 ค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R square) เท่ากับ 0.698 ซึ่งหมายความว่า ผู้กระตุ้น และ ผู้ให้คำปรึกษา สามารถทำนายการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ได้ถึงร้อยละ 70.8 ค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแล้ว (adjusted R squares) เท่ากับ 0.698 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการทำนาย (standard error) เท่ากับ 0.12750

ในลักษณะนี้ แสดงว่า ผู้กระตุ้น และผู้ให้คำปรึกษา ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน โดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้

$$\hat{Y}_{tot} = 1.544 + 0.303X_{24} + 0.308X_{33}$$

สรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้กระตุ้นและผู้ให้คำปรึกษา ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโดยภาพรวม

8. สรุปและการอภิปราย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชธานี 2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน และ 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารในแต่ละคณะวิชา ผู้อำนวยการสำนัก และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารตามแนวคิดของอับรามสัน (Abramson) กับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชธานีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำร่วมกัน พฤติกรรมของผู้นำ และ บทบาทของผู้นำ

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญต่อการนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งองค์กรต่างๆ ต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ คุณธรรม ความเสียสละ และความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้นผู้บริหารต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานด้านความรู้ วิสัยทัศน์ และมีความสามารถในการกระตุ้นบุคลากรในองค์กรได้ใช้ศักยภาพของตนทำงานให้เกิดผลสูงสุด สร้าง

พันธมิตรทั้งภายในและภายนอกองค์กร สื่อสารกับผู้อื่นด้วยความรู้สึกที่ดีต่อกัน รวมทั้งเป็นผู้มีทักษะทางการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด ดังเช่นรูปแบบภาวะผู้นำใหม่ในอนาคตของอับรามสัน (Abramson) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ภาวะผู้นำร่วมกัน (sharing of leadership) ประกอบด้วย ความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และการมีภาวะผู้นำร่วมกัน ส่วนพฤติกรรมของผู้นำ (behaviors) ประกอบด้วย การสื่อสาร ผู้ร่วมงาน ผู้สอน และผู้กระตุ้น และบทบาทของผู้นำ (roles) ประกอบด้วย ผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การประกอบการ และผู้ให้คำปรึกษา

2. การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้าน พบว่าการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษา ประจำปี การจัดแผนพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นสิ่งที่สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่ประเมินคุณภาพภายนอก โดยการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับสังคมจึงจำเป็นต้องพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนั้นจึงได้มีการเตรียมการและดำเนินการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในอย่างเป็นระบบ

3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในมหาวิทยาลัยราชธานี พบว่า ผู้กระตุ้น และผู้ให้คำปรึกษา ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเป็นผู้กระตุ้น หรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานของผู้บริหารนั้น มีผลโดยตรงต่อการบริหารจัดการ เป็นไปตามทฤษฎีภาวะผู้นำกรวยทางสู่เป้าหมาย (Path-goal-theory) ของเฮาส์ (House) ที่มีหลักการสำคัญคือ มุ่งให้ผู้บริหารมีพฤติกรรมความเป็นผู้นำเชิงกระตุ้นจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการสร้างความพอใจให้แก่เขาและสร้างอิทธิพลเหนือการทำงานของผู้ใต้บังคับ ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการทำงานที่ชัดเจน เป็นผู้นำ มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานได้

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในระดับสถาบัน ทำให้พบเห็นภาวะผู้นำและการประกันคุณภาพการศึกษาภายในในภาพรวมของมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยจึงเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยการพิจารณาในรายด้าน
2. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการเข้าไปสังเกตสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงลึก

เอกสารอ้างอิง

- [1] ธาณินทร์ คิลป์จารุ.(2553). การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- [2] มัลลิกา ต้นสอน.(2545). การจัดการยุคใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : เอ็กเซเปอร์เน็ท
- [3] รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2544). ภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : ธนรัชการพิมพ์
- [4] วิจิตร ศรีสอ้าน. (2544) การประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับประเทศไทย: ประสบการณ์และแนวคิด. ในรวมบทความการบรรยายพิเศษในรอบ 1 ปี สมศ. 66-67 กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- [5] สมยศ นาวิการ (2538). การบริหาร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า
- [6] สร้อยตระกูล(ดิทยานนท์) อรรถมนะ (2542). พฤติกรรมองค์การ: ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2” กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- [7] สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2554). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: หจก.ภาพพิมพ์
- [8] อรุณ รักรธรรม. (2536) พฤติกรรมองค์การ ในเอกสารการสอนชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 4 นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช